

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Crisis Theologica

Cárdenas, Juan de

Sevilla, 1687

Cap. III. Quænam sint opiniones contentæ sub hac damnatione?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75689)

posuerat. [Tertio videtur hoc posse probari exemplo Christi, & Sanctorum: nam interrogati saepe tacuerunt: ergo id etiam nobis licet.] Cui argumento sic respondet eo nu. 7. (Ad ultimum responderetur, rem non physice, sed moraliter spectandam: nam si quis tacendo videatur contemnere Tyrannum, aut in sua Fide esse constans; illa est virtualis confessio, & responsio. Et ita accidebat in exemplis, quæ ibi referuntur.) Unde iuxta Suarezium coram Tyranno debet respondere Fidelis, vel expresse, vel virtualiter. Et quando quis tacet, debet silentium esse vestitum talibus circumstantiis, ut opere confiteatur, ita ut constet Tyranno, illum esse Fidelem Catholicum. Et inde etiam constat, quod silentium coram interrogante per se est damnabile, utpote signum timoris, & erubescentiæ, quia communiter censetur habitum ex timore pænæ, & ex erubescentiâ, per accidens autem ex circumstantia manifestante Fidem, silentium posse non esse damnabile; quia propter illam circumstantiam desinit esse signum negatæ Fidei. Itaque propositio damnata ait, id silentium per se non esse peccaminosum; supponit autem, posse per accidens esse peccaminosum. Iuxta damnationem autem dicimus, per se esse peccaminosum; per accidens autem posse non esse peccaminosum; quando scilicet ore tacens opere cõfiteatur.

19. Tandem adverte, quamvis solum locuti simus de taciturnitate, quatenus est signum negatæ Fidei, aut erubescentiæ de illa confitenda; idem prorsus esse intelligendum, quando talis taciturnitas præbet alijs scandalum, quo avertantur à Fide; iuxta sententiam, & periodum S. Thomæ relata cap. 1. Vbi observandum est, quod notavit optime Illustiss. Petrus de Tapia tom. 2. Caten. moral. lib. 1,

quest. 3. arr. 6. in hæc verba: (Si video ex taciturnitate mea, & omissione confessionis aliquos, vel aliquem defecturum à Fide, vel vacillaturum, non solum ex charitate, sed ex ipsa præcisâ & formali confessione Fidei teneor præcepto affirmativo confiteri eam; cum ex ipsa formali omissione confessionis Fidei in eo eventu per se sequatur defectus ille, vel vacillatio.)

CAPVT III.

Quenam sint opiniones contentæ sub hac damnatione?

ARTICVLVS I.

De assertione conditionali.

SYMMARIVM.

An taciturnitas hæc conditionaliter proposita incurrat hanc damnationem? n. 20.

Resolvitur non incurrere. n. 22.

Ex ea propositione conditionali inferatur doctrina censura Pontificiæ. num. 23.

Explicatur amplius censura Pontificiæ. num. 24.

20. **A**D hanc quæstionem, [An coram interrogante de professione Fidei, licitum sit tacere?] respondent aliqui Authores assertione conditionali nempe, non esse licitum tacere, si silentium illud præbet signum timoris, erubescentiæ aut negationis Fidei; si vero non detur tale signum, sed potius confessionis, ex peculiaribus circumstantiis, id non esse illicitum. Ita enim asserunt P. Suarez, & P. Granada citati. Item Lugo Card. disp. 14. de Fide sect. 2. n. 38. & 39. Lugo & alij.

21. Inquiritur ergo, an hæc doctrina, sic conditionaliter tradita, contineatur sub condemnatione istius propositionis 18. Ratio dubitandi est: nam in hac censure absolute damnatur taciturnitas exhibita interrogationi Tyranni: hæc autem conditionalis supponit, aliquos esse casus, in quibus ea taciturnitas non debeat damnari: ergo ea sententia sic conditionaliter tradita adversatur censuræ Pontificiæ, atque adeo sub ea condemnatione continetur.

22. Dicendum tamen est, eam doctrinam, ita conditionaliter traditam, non subiacere huic damnationi. Ostenditur primo. Nam S. Thomas citatus cap. 1. in prima sententiâ hanc doctrinam tradit hoc modo conditionaliter. Notanda sunt verba S. Doctoris: *Subtra heretur honor Deo debitus, &c. si aliquis interrogatus de Fide taceret, & ex hoc crederetur, vel quod non haberet Fidem, vel quod fides non esset vera, &c.* In hac autem conditionaliter includitur etiam ista: *Si taceret, & ex hoc silentio non crederetur, illum deficere in Fide, &c.* Nam quando conditio ponitur tamquam requisita, ut aliqua actio sit peccaminosa; si ponitur conditio, verificatur, quod sit illicita; & si deficit conditio, verificatur, quod deest ratio malitiæ. Patet ergo, doctrinam præfatam S. Thomæ procedere eo modo conditionaliter. Certum autem est, doctrinam S. Thomæ non adversari censuræ Pontificiæ, neque sub hac illam contineri, aut damnari.

23. Nam illa doctrina, eo modo conditionaliter tradita, est principium generale, unde manifeste inferitur censura Pontificia. Quod patet hoc syllogismo. [Interrogante Tyranno Petrum de professione Fidei, si huius silentium dat signum negatæ Fidei, aut erubescentiæ, peccat læthaliter tacendo; si autem non dat sig-

num eiusmodi, non peccat: sed silentium in tali occasione per se est signum negatæ Fidei, sive erubescentiæ, quamvis per accidens in aliquo raro casu possit non esse tale signum: ergo per se est læthaliter illicitum tacere in ea occasione; quamvis per accidens in aliquo casu raro possit non esse læthale peccatum.] Ecce quomodo doctrina censuræ Pontificiæ inferitur optime ex illa doctrina, eo modo conditionaliter tradita. Cum ergo censura Pontificia inferatur ex illa doctrinâ, modo conditionaliter traditâ, non potest hæc censura illi adversari, cum in legitima argumentatione consequens non possit adversari suo antecedenti.

24. Ad rationem dubitandi patet ex dictis, censuram Pontificiam non esse adeo absolutam, ut non patiatur, quod per accidens in aliquo casu raro dicatur, quod silentium hominis Fidelis iuxta exempla proposita cap. 2. sit indemne, & licitum; quia censura cadit supra id, quod dicit propositio damnata, nempe, quod per se non est peccaminosum tacere in eo eventu. Et ita censura Pontificia, quamvis absolute data, non adversatur ei doctrinæ conditionaliter.

ARTICVLVS II.

De taciturnitate coram persona privata.

SYMMARIVM.

An reperiatur differentia inter personam publicam, & privatam. n. 26. Opinio asserens, silentium coram persona privata non esse illicitum, non subiacet damnationi. n. 27.

Si coram persona privata silentium sit signum negatæ Fidei, aut timoris, &c. certum est esse illicitum. n. 28.

Si

Si id silentium sit signum contemptus persone private, probabiliter procedit assertio. num. 29.

An Princeps habeat ius interrogandi de Fide. n. 30.

Opinio Filguera, quod Princeps habeat ius interrogandi de Fide, impugnetur. num. 32.

25. **I**nquiritur secundo, an huic damnationi subiaceat, aut alio modo sit improbabilis opinio docens, si quis interrogetur de professione Fidei á persona privata, non teneri ad confitendum Fidem?

26. Vidimus cap. 1. in relatione secundæ sententiæ, non paucos Doctores distinguere inter personam publicam, nempe Principem, aut Magistratum, & personam privatam: asserereque, illicitum esse silentium coram persona publica interrogante; non sic, si taceatur coram persona privata. Vidimus etiam in relatione tertiæ sententiæ, plures non reperire discrimen inter vtrumque genus personarum. Et opere pretium est discernere, an ea secunda sententia subiaceat huic damnationi; vel saltem digna sit, quæ excludatur á praxi?

27. Dico primo. Ea secunda sententia non subiacet huic damnationi. Probat. Nam censura Pontificia ponit in propositione damnata illud initium periodi: *Si à potestate publica quis interrogetur*: non ergo loquitur de interrogatione personæ privatæ: atque adeo ex vi censure Pontificiæ ea secunda opinio manet indemnitas.

28. Dico secundo. Si coram persona privata interrogante Petrum de professione Fidei, Petrus taceat; eiusque taciturnitas sit signum negatæ Fidei, aut timoris, vel erubescentiæ de confitenda Fide; improbable est, quod sit licitum tacere. Patet. Nam apud omnes certum

est, sicut est læthaliter illicitum negare Fidem, ita esse gravissimum peccatum dare signum eiusmodi negationis, aut erubescentiæ: ergo si taciturnitas coram privata persona sit signum eiusmodi, improbable est, quod non sit iniquum; & certum est, esse iniquum.

29. Dico tertio. Quatenus secunda sententia ponit, taciturnitatem coram potestate publica interrogante de professione Fidei, non esse signum contemptus personæ, sed per se esse signum negatæ Fidei; & coram persona privata esse posse signum contemptus personæ; & posse responderi, [Quid ad te? Quis te constituit iudicem?] probabiliter procedit. Nam id silentium non est condemnabile, nisi quatenus est signum negatæ Fidei, aut erubescentiæ, vel timoris confitendi Fidem: cum ergo coram persona privata frequenter possit carere eâ circumstantia talis significationis; eo modo potest non esse illicitum.

30. P. Petrus Hurtado supra citatus ex eo probat, nullum esse discrimen inter interrogationem personæ publicæ, & interrogationem personæ privatæ: quia sicut persona privata non habet ius interrogandi de Fide in odium Fidei, ita nec Tyrannus, nec Princeps, aut alia persona publica; neque enim in odium Fidei maius habet ius Princeps, quam privatus homo.

31. Filguera in expositione huius. 18. propositionis sic respondet ad argumentum. P. Petri Hurtado. [Licet ex se nõ gaudeat maiori iure ad interrogandum de Fide persona publica, quam privata; quia utraque in Fidei odium interrogat: tamen persona, seu potestas publica habet ius perfectum ad interrogandum, dimanans ab authoritatæ, quam illi attribuit Fides propter illius honorem,

T t rem,

rem, & gloriam: nam Fides ex sua natura habet ius, vt manifestetur, & illam omnes confiteantur, & sic tribuit ius publicæ authoritati ad prædictam interrogationem.]

32. Sed in primis istud ius sine fundamento adscribitur potestati publicæ: cuius iurisdicctio solum extenditur ad gubernationem politicam. Deinde difficile intelligitur, quomodo ipsa Fides det ius potestati publicæ, vt interroget in odium ipsius Fidei. Præterea, quia tota ratio malitiæ residens in ea taciturnitate consistit in eo, quod sit signum negatæ Fidei, vel erubescentiæ de illa confitenda, aut causa scandali; vnde fit, quod in dependenter à quolibet iure interrogandi, si ea taciturnitas est signum negatæ Fidei, vel erubescentiæ, aut causa scandali, est læthaliter illicita; ergo eiusmodi ius, aut carentia illius per se solum neque prodest, neque obest huic decisioni.

ARTICVLVS III.

An aliquæ aliæ opiniones subiacent huic damnationi?

SVMMARIVM.

An cum vocantur per edictum Fideles, teneantur comparere ad declarandam suam Fidem? n. 33.

An qui interrogatur de Fide, & non in odium Fidei, licite possit tacere? num. 35.

An si interrogetur de Fide solum ad detegendum inimicum, teneatur respondere? num. 36.

An si Princeps interroget, non in odium Fidei, sed ob alium finem bonum, licite possit tacere num. 37.

33. **I**nquiritur tertio, an subiacent huic damnationi opinio docens, quod cum potestate pu-

blica per edictum Fideles, vt coram tribunali declarent suam Fidem, non teneantur ire ad illam declarandam. Et quidem hanc opinionem multi sapientes Theologi tuerentur. Ita P. Suarez disp. 14. de Fide sect. 3. n. 6. Lugo Card. disp. 14. de Fide sect. 2. num. 43. P. Conink disp. 15. de Fide dub. 5. num. 81. P. Castro Palao tom. 1. tract. 4. disp. 1. sect. 14. n. 2. & plures alij.

34. Dicendum est, hanc opinionem non subiacere damnationi. Ratio est, quam tradit P. Suarez loco proxime citato, vbi hæc habet: [Necessarium est, vt persona nominatim, vt sic dicam, & in particulari rogetur: nam si tantum in generali proponatur, vt si quis est Fidelis, se prodatur, cum multi adsint occulti, *nemo proprie interrogatur*; & ideo regulariter loquendo, nullus tenetur tunc se prodere.] Vnde instruitur argumentum. Censura Pontificia loquitur de eo, qui tacet interrogatus: sed cum vocantur per edictum, vt manifestent suam Fidem, *nemo proprie interrogatur*: ergo censura Pontificia non condemnat opinionem, quæ id asserit de vocatis per edictum.

35. Inquiritur quarto, an subiacent ei damnationi sententia asserens, cum, qui interrogatur, non in odium Fidei, sed propter alium finem, non peccare tacendo, aut simulando. P. Suarez loco proxime citato asserit, non peccare, vbi sic ait: [Etiam est considerandum, an rogans id faciat in odium Fidei, vel tantum in odium persone, vt inimicum detegat: in hoc enim posteriori casu cessat obligatio respondendi, vt per se constat.] Idem docet P. Castro Palao in loco proxime citato punct. 13. n. 4., & alij.

36. Circa quam dubitationem dicendum est primo, in eo casu quæ-

P. Sua.
Lugo.
Conink
Castro.
Pal.

Suar.

Castro.

quem ponit P. Suarez, vt non interrogetur in odium Fidei, sed solum ad detegendum inimicum; sic non damnatur ea sententia, quod ita interrogatus non teneatur respondere veritatem. Ratio est: nam censura Pontificia respicit causam Fidei, & confessionis eius: at in illo casu, in quo interrogat siue Princeps, siue privatus, non agitur causa Fidei, neque confessionis eius: ergo hanc sententiam, quæ loquitur de hoc casu particulari, non damnat censura Pontificia.

37. Dicendum est secundo, si propositio procedat vniuersaliter de omni casu, in quo potestas publica interroget, non in odium Fidei, sed ob alium finem bonum; si affirmet licite posse tacere, talis affirmatio subiacet huic damnationi. Ratio est. Nam potest Princeps Catholicus in Belgio scire velle propter aliquem finem honestum, & consequenter non in odium Fidei, quinam sint Catholici in ditione sua: vnde si tunc interroget Petrum, an sit Catholicus, isti tacere, aut tergiversari non licet: quia ea taciturnitas erit signum Fidei negatæ. Quare propositio asserens in hoc casu silentium esse licitum, subiacebit huic damnationi, iuxta quam damnabilis est propositio asserens, interrogatum à potestate publice de sua Fide, posse tacere. Neque potest excusari in presenti, sicut in præcedenti, ex eo quod hic non agitur causa Fidei: nam quavis in hoc casu interrogatio non sit in odium Fidei; negari non potest, quod agatur hic causa Fidei, propter aliquem alium finem honestum, & maxime si iste finis sit Catholicis favorabilis. ita sic interrogatum ab Episcopo, vel Principe Catholico teneri ad confessionem Fidei, docuit P. Arriaga 2. 2. disp.

Arriag. 2. 2. disp. 21. sect. 2. num. 5., quem refert, &

sequitur Leander à Ss. Sacr. part. 1. in decal. 2. disp. 2. quæst. 12.

DISERTATIO XIII.

De necessitate piæ affectionis supernaturalis ad assensum Fidei, & ad eius certitudinem.

CAPVT. I.

Relatis duobus propositiõibus damnatis, proponitur doctrina certissima Theologorum, & quomodo ex illa reddatur certo falsa opposita opinio?

SVMMARIVM.

- Dua propositiones damnatæ. num. 1.*
- Piam affectionem voluntatis esse necessariam ad assensum Fidei. n. 2.*
- Constat ex eo, quod liberum est credere, & non credere. Vbi refertur definitio Tridentini n. 3.*
- Necessaria est ad certitudinem adhesionis. num. 3.*
- Vbi non est evidentia veri, requiritur inclinatio voluntatis. num. 5.*
- Solum requiritur ad credendum, mysterium fuisse à Deo revelatum, num. 6.*
- Reijcitur assertio opposita. num. 7.*
- Ex eo reijcitur, quia falsum est, quod res Fidei sint evidentes. num. 8.*

I. Propositio 19., quam in hoc decreto damnat Pontifex, hæc est. *Voluntas non potest efficere,*
T t 2 vi